

STUDIU DE OPORTUNITATE

privind delegarea gestiunii prin concesiune a Serviciului de iluminat public, pentru activitățile de întreținere și reparații a sistemului de iluminat public, precum și verificarea/repararea, montarea/demontarea ornamentelor de sărbători în comuna Tulgheș

Capitolul I. INTRODUCERE

1.1 Scopul studiului de oportunitate

Scopul studiului de oportunitate constă în determinarea modalității de prestare a serviciilor de întreținere și reparații ale sistemului de iluminat public, precum și verificarea/repararea, montarea/demontarea ornamentelor de sărbători în comuna **Tulgheș**.

1.2 Procesul de luare a deciziilor

După realizarea studiului de oportunitate privind delegarea gestiunii Serviciului de iluminat public, pentru activitățile de întreținere și reparații a sistemului de iluminat public, precum și verificarea/repararea, montarea/demontarea ornamentelor de sărbători în comuna **Tulgheș**, va fi supus spre dezbateră și aprobare Consiliului Local al comunei **Tulgheș**.

Capitolul II. ASPECTE GENERALE PRIVIND ILUMINATUL PUBLIC

2.1 Obiectivele și cerințele sistemului de iluminat public

Iluminatul public reprezintă unul dintre criteriile de apreciere a nivelului civilizației dintr-o anumită regiune.

Pe de altă parte, un iluminat public eficient conduce la scăderea riscurilor accidentelor rutiere, la scăderea numărului de agresiuni ale infractorilor asupra populației, precum și la eficientizarea acțiunilor forțelor de ordine. El are rolul de a asigura atât orientarea și circulația în siguranță a pietonilor și vehiculelor pe timp de noapte, cât și crearea unui ambient corespunzător în orele fără lumină naturală. Principalele funcțiuni ale iluminatului public sunt:

- iluminatul căilor rutiere
- iluminatul zonelor rezidențiale
- iluminatul zonelor de plimbare
- iluminatul parcurilor și grădinilor
- iluminatul clădirilor și monumentelor
- iluminatul festiv și peisagistic

Iluminatul public trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute de normele luminotehnice, fiziologice, de siguranță a circulației și de estetică arhitectonică, în următoarele condiții:

- utilizarea rațională a energiei electrice
- reducerea cheltuielilor anuale de exploatare a instalațiilor electrice de iluminat.

Realizarea unui iluminat corespunzător determină în special reducerea cheltuielilor indirecte, reducerea numărului de accidente pe timp de noapte, reducerea riscului de accidente rutiere, reducerea numărului de agresiuni, îmbunătățirea climatului social și cultural prin creșterea siguranței activităților pe durata nopții.

Studiile efectuate pe plan mondial arată o îmbunătățire continuă a nivelului de iluminat public. Creșterea nivelului de iluminat determină creșterea nivelului investițiilor și conduce la reducerea pierderilor indirecte datorate evenimentelor rutiere.

Astfel, experiența unor țări vest europene arată că pe durata nopții riscul de accidente este de 1,6 ori mai mare față de zi și cu o gravitate mult mai mare (numărul de morți de 5,4, iar numărul de răniți de 2,1 ori mai mare față de lumina naturală).

Asigurarea unui iluminat corespunzător poate conduce la o reducere cu 30% a numărului total de accidente pe timp de noapte pentru drumurile urbane și cu 45% pe cele rurale. Totodată, iluminatul corespunzător al trotuarelor reduce substanțial numărul de agresiuni fizice, conducând la creșterea siguranței populației pe timpul nopții.

Sistemele de iluminat stradal din țara noastră necesită încă eforturi importante pentru creșterea parametrilor lumino-tehnici, energetici și economici, pentru că, în general, nivelurile de luminanță și iluminare pe baza cărora sunt proiectate instalațiile actuale sunt reduse în raport cu normele europene, determinând o securitate scăzută a traficului rutier și al circulației pietonale.

Aglomerările urbane au presupus în epoca modernă prelungirea activităților diurne cu mult dincolo de apusul soarelui ca necesități și stil de viață. Dacă la asta se adaugă nevoia omului de a-și contempla continuu realizările este lesne de înțeles preocuparea pentru realizarea diverselor sisteme de iluminat public. O dată cu creșterea în intensitate a traficului rutier, ceea ce a implicat și perfecționarea sistemelor de semnalizare, a apărut ca necesară o abordare serioasă și profesională a iluminatului public atât din partea specialiștilor cât și a edililor. Această activitate a realizat o conjuncție fericită cu eforturile instituțiilor preocupate de combaterea și diminuarea fenomenului infracțional.

O privire de ansamblu asupra conceptului de iluminat public ne ajută să înțelegem funcțiunile, arhitectura și costurile sale, ceea ce poate genera strategii și soluții în gestionarea întregului sistem.

Avantajele unui iluminat public de calitate sunt:

- scăderea costurilor comunității
- reducerea accidentelor
- reducerea criminalității
- utilizarea eficientă a rețelei de drumuri
- confort psihic și vizual

Specific abordării iluminatului public în România este reducerea bugetelor pentru iluminat stradal, în timp ce costurile cu energia și întreținerea cresc. Din câte se poate observa, problematica iluminatului public este destul de complexă.

Începând din anul 2003 există reglementări legislative referitoare la activitățile care au în centru acest iluminat. Astfel, prin apariția Legii serviciului de iluminat public nr.230/2006 au fost definite următoarele:

- legislația aplicabilă procedurilor de achiziție a serviciului de iluminat public
- organismul de monitorizare și control al serviciilor : ANRSC
- modul de gestionare a serviciilor de iluminat public
- factorii de referință(nivel de iluminare, capacitate managerială)
- relația operator-beneficiar

Teoretic, conform legislației în vigoare, orice administrație publică locală înțelege că:

- este obligată să înființeze un serviciu de iluminat public, dar nu unul oarecare, ci unul capabil să respecte cerințele impuse de ANRSC prin procedura de licitație/autorizare
- este obligată să întrețină și să mențină sistemul de iluminat public(prin gestiune directă sau gestiune delegată), astfel încât acesta să corespundă normelor impuse prin SR EN 13433.

Pe de altă parte avem constrângerile legale, procedura de licențiere/autorizare de către ANRSC a operatorilor și standardizarea iluminatului căilor rutiere, iar pe de altă parte, o primărie se confruntă cu un șir întreg de priorități costisitoare, programe de dezvoltare, integrare sau politice, dar mai ales cu o lipsă acută de fonduri.

Autoritatea publică locală în calitate de autoritate contractantă, urmărește ca utilizatorii(persane fizice, agenți economici, instituții publice) să beneficieze de un serviciu care să corespundă condițiilor minime ale Regulamentului de iluminat public al comunei **Tulgheș**, a legislației în domeniu și a unor norme europene privind creșterea standardului de calitate în executarea serviciilor de iluminat.

Serviciile de iluminat public se organizează și funcționează în conformitate cu principiile stabilite de Legea nr.51/2006 privind serviciile comunitare de utilități publice și Legea nr.230/2006 a serviciului de iluminat public, trebuind să asigure satisfacerea următoarelor cerințe:

- ridicarea gradului de civilizație
- creșterea confortului și a calității vieții
- creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul colectivităților locale
- asigurarea siguranței circulației rutiere și pietonale

În cazul gestiunii delegate, autoritățile administrației publice locale apelează la un contract de delegare a gestiunii pentru realizarea unui serviciu performant prin intermediul unui agent economic autorizat, denumit **Operator**.

Seviciu de iluminat public face parte din sfera serviciilor comunitare de utilități publice, aflate sub conducerea autorității naționale de reglementare (ANRSC) și în consecință, operatorii vor fi atestați de către acesta.

Delegarea gestiunii serviciului de iluminat public prin concesiune către operatori atestați se va face în condiții de transparență, în condițiile legii.

Operatorii care vor participa la selecția organizată pentru atribuirea contractului de concesiune, vor trebui să facă dovada experienței și capacității tehnice, financiare și operaționale în gestionarea unor servicii similare și de a răspunde la cerințele specifice ce vor fi prevăzute în caietul de sarcini ce va fi aprobat de Consiliul local al comunei **Tulgheș**.

Operatorul selecționat trebuie să respecte următoarele condiții:

- adaptabilitate la cerințele concrete, diferențiate în timp și spațiu, ale comunității locale
- satisfacerea judicioasă, echitabilă și nepreferențială a tuturor membrilor comunității locale, în calitatea lor de utilizatori ai serviciului.
- administrarea și gestionarea serviciului în interesul comunității locale,
- respectarea reglementărilor specifice în vigoare din domeniul transportului, distribuției și utilizării energiei electrice,
- respectarea standardelor minimale privind iluminatul public, prevăzute de normele interne și de cele ale Uniunii Europene în acest domeniu.

2.2.Aspecte privind politicile publice relevante

În ultima perioadă, serviciul de iluminat public a avut ca evoluție o dinamică accelerată. Problemele de bază ale serviciului au fost rezolvate prin stabilirea unui cadru legislativ unitar, includerea serviciului în cadrul serviciilor comunitare de utilități precum și reglementarea modalității de gestiune a acestuia.

Se poate constata că majoritatea administrațiilor publice locale au ales ca formă de gestiune, delegarea serviciului către un operator licențiat.

Capitolul III. FEZABILITATEA TEHNICĂ a realizării Serviciului de iluminat public, pentru activitățile de întreținere și reparații a sistemului de iluminat public, precum și verificarea /repararea, montarea/demontarea ornamentelor pentru sărbători în comuna Tulgheș de către o direcție specializată sau delegarea acestuia .

Sistemul de iluminat public în comuna **Tulgheș** constă în existența unui ansamblu tehnologic și funcțional, alcătuit din:

- puncte de aprindere
- cutii de distribuție
- cutii de trecere
- linii electrice de joasă tensiune(subterane și aeriene)
- fundații
- stâpli
- instalații de legare la pământ
- console
- corpuri de iluminat
- acesorii, conductore, izolatoare, cleme și armături
- echipamente de comandă, automatizare și măsurare utilizate pentru iluminatul public.

Starea generală a sistemului de iluminat public din comuna **Tulgheș** este necorespunzătoare din cauza următoarelor aspecte:

- rețele și echipamente învechite, inefficiente și cu un grad ridicat de uzură
- corpurile de iluminat au fost înlocuite în perioada 2003-2005

Pentru aceasta este nevoie de întreținerea și repararea acestui sistem de iluminat public pentru a se asigura funcționarea eficientă și economocă a acestuia.

Capitolul IV FEZABILITATEA ECONOMICĂ a realizării Serviciului de iluminat public, pentru activitățile de întreținere și reparații a sistemului de iluminat public, precum și verificarea/repararea, montarea/demontarea ornamentelor pentru sărbători în comuna Tulgheș de către o direcție specializată sau delegarea acestuia.

4.1 Modul de înregistrare și rezolvare a reclamațiilor din partea cetățenilor privind SIP

Reclamațiile cetățenilor se primesc la Primăria Comunei **Tulgheș**. În baza acestora, se va solicita operatorului economic intervenția pentru remedierea acestora.

Defectele privind aparatele de iluminat public se rezolvă în termene ce nu depășesc 48 de ore de la înregistrare.

Durata minimă privind rezolvarea sesizărilor și reclamațiilor în termen scurt se datorează și faptului că operatorul beneficiază de asistență tehnică centralizată care constă în înlocuirea subansamblelor defecte prin punerea la dispoziție a unui corp nou de iluminat ce este montat imediat și reținerea corpului cu defecte pentru verificare și reparații la sediul central.

În cazul gestiunii directe, pentru această operațiune ar trebui să existe atât un contract de prestări servicii cu o firmă specializată cât și stocuri suficiente care să asigure înlocuirea în timp util a subansambelor defecte.

Menționăm că existența acestor stocuri de materiale ar presupune imobilizarea unor resurse financiare destul de importante.

Capitolul V FEZABILITATEA FINANCIARĂ a realizării Serviciului de iluminat public, pentru activitățile de întreținere și reparații a sistemului de iluminat public, precum și verificarea/repararea, montarea/demontarea ornamentelor pentru sărbători în comuna Tulgheș de către o direcție specializată sau delegarea acestuia.

Orice agent economic care prestează un serviciu sau o activitate din cadrul unui serviciu comunitar de utilitate publică, este obligat să se licențieze.

Prima condiție necesară pentru licențiere și cea mai importantă, este obținerea de către acesta a unui atestat de la ANRE, care să-i confere dreptul de proiectare și execuție de lucrări în Sistemul Energetic Național.

Prin atribuirea contractului de concesiune a serviciului de iluminat public a comunei **Tulgheș**, către un operator licențiat și autorizat, dotarea tehnică necesară desfășurării serviciului se va asigura prin grija acestuia.

Existența unui serviciu propriu al primăriei, cu personal specializat și cu dotare tehnică necesară prestării unui serviciu de calitate, ar presupune importante costuri financiare pentru dotarea lui, pentru personal, pentru licențiere, pentru întreținere, pentru reparații, etc.

În analiza fezabilității financiare, principalul indicator pe care îl urmăresc toți utilizatorii, îl constituie prețul practicat.

Aplicarea de către operator a prețurilor aprobate de către Consiliul local al comunei **Tulgheș** este obligatorie.

Prețurile avizate trebuie să respecte următoarele cerințe:

- asigurarea prestării serviciilor la niveluri de calitate, a regulamentului de organizare și funcționare a serviciului și prin contract de concesiune, după caz.
- realizarea unui raport calitate/cost cât mai bun pentru serviciile furnizate/prestate pe perioada angajată și asigurarea unui echilibru între riscuri și beneficiile asumate de părțile contractante.
- asigurarea exploatarei și întreținerii eficiente a bunurilor aparținând domeniului public și privat al comunei, aferente serviciilor de iluminat public.

Autoritatea publică locală optează pentru delegarea de gestiune prin concesiune a serviciului de iluminat pentru activitățile de întreținere și reparații ale sistemului de iluminat public, precum și verificarea/repararea, montarea/demontarea ornamentelor de sărbători în comuna **Tulgheș**, prezentând mai multe avantaje decât dacă ar fi optat pentru gestiunea directă.

	AVANTAJE	DEZAVANTAJE
GESTIUNE DIRECTĂ	<ul style="list-style-type: none"> -menținerea responsabilității operatorului față de populația deservită - tarife mai mici decât în varianta gestiunii delegate(neexistând profit) - menținerea autorității nemijlocite a consiliului local asupra activității 	<ul style="list-style-type: none"> - ritm lent de întreținere și reparații, bazat exclusiv pe fluxul de numerar din exploatare și pe sumele puse la dispoziție de către ordonatorul de credite - Comuna Tulgheș ar trebui să furnizeze în continuare fonduri și garanții în calitate de acționar unic(dacă se organizează un SA pentru operarea serviciului) - creșterea numărului de personal din cadrul aparatului de specialitate al primarului comunei Tulgheș, personal care ar trebui să se ocupe de serviciul respectiv. - costurile ce ar fi suportate de comuna Tulgheș în cazul gestiunii proprii la începerea activității: autovehicule, utilaje, dotări specializate necesare prestării serviciului. Cheltuieli combustibili, materii, materiale, personal calificat. Instruirea personalului . Costuri de licențiere ANRSC a viitorului compartiment ce se va ocupa de iluminatul public.
GESTIUNE DELEGATĂ	<ul style="list-style-type: none"> - parametrii serviciilor vor fi clar definite în contract , cu mecanisme care impun ca majoritatea riscurilor de execuție și exploatare să treacă la operator - din momentul când operatorul își intră în drepturi, serviciile de întreținere și reparații se accelerează. Profitul operatorului va genera nevoia de schimbare urgentă a proceselor interne și a relațiilor cu clienții. - comuna Tulgheș va avea calitatea de reglementator/supervizor a conformării a conformării operatorului la cerințele impuse în contract și nu de gestiunea directă a serviciului. - comuna Tulgheș va avea dreptul la controlul final asupra derulării serviciului, având posibilitatea de a desființa delegarea de gestiune în cazul în care operatorul are activitate defectuasă, sunt necesare clauze de penalizare și reziliere prevăzute în contract. - comuna Tulgheș are putere decizională pentru ca în momentul încredințării contractului, să adopte toate prevederile contractuale optime. 	<ul style="list-style-type: none"> - comuna Tulgheș trebuie să își adapteze rolul de administrator și reglementator pe durata contractului și va trebui să se concentreze pe negociere, supervizare și monitorizare. - comuna Tulgheș trebuie să asigure finanțarea prestării serviciului.

5.1 Analiza beneficiilor indirecte și a costurilor antrenante

Aceasta poate să aibă în vedere mai multe aspecte:

- reducerea costurilor de întreținere prin utilizarea unui management performant, realizarea unui climat favorabil pentru prelungirea timpului petrecut în afara locuinței, cu efect indirect și mai greu de cuantificat asupra veniturilor la bugetul local colectate de la comercianți.
- reducerea consumului în instalațiile de iluminat public.

5.2 Nivelul minim al redevenței:

În conformitate cu prevederile legislației în vigoare dar și a regimului concesiunilor, prin care se stabilește, că modul de calcul și modul de plată a redevenței se stabilește de către autoritățile administrației publice locale, dar mai ales a Ordinului nr. 77/2007 privind aprobarea Normelor metodologice de stabilire, ajustare sau modificare a valorii activităților serviciului de iluminat public:

- a) Organizarea și desfășurarea pe principii și criterii comerciale și concurențiale a serviciului prestat
- b) Protejarea autonomiei financiare a operatorilor
- c) Reflectarea costului efectiv al prestării serviciului în structura și nivelul tarifelor.

Luând în considerare specificul acestui tip de serviciu, propunem ca valoarea redevenței anuale în cazul concesiunii prin delegarea gestiunii să fie de minim 1,0% din valoarea facturilor încasate de concesionar pentru serviciile prestate anual pe teritoriul comunei **Tulgheș**

Valoarea redevenței constituie factor de evaluare a ofertei.

Capitolul VI. ASPECTE REFERITORE LA MEDIU

Iluminatul public are implicații directe și în protecția mediului prin mai mulți factori:

- prin utilizarea eficientă a energiei(reducerea consumurilor nejustificate , utilizarea de echipamente performante cu consumuri reduse de energie).
- reducerea poluării luminoase prin orientarea aparatelor de iluminat spre suprafața căii de circulație(aparatele de iluminat nu pot fi utilizate pe post de reflectoare)

Capitolul VII. ASPECTE SOCIALE

Creșterea gradului de civilizație, a confortului și a calității vieții cu o puternică componentă socială, designul sistemelor de iluminat carosabil sau pietonal generează o imagine specifică fiecărei comune sau spațiu, reprezentând elemente de micro-arhitectură prin care se transmite foarte mult, cu minim de limbaj formal.

Creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul comunităților locale, asigurarea siguranței circulației rutiere și pietonale, realizarea unei infrastructuri edilitare moderne, funcționarea și exploatarea în condiții de siguranță, rentabilitate și eficiență economico-socială a comunității locale.

Capitolul VIII. ASPECTE INSTITUȚIONALE

Durata estimată a concesiunii

Ținând cont de faptul că așa cum reiese din prezentul studiu de oportunitate, concesionarul acestui serviciu nu are obligația de a realiza investiții care să presupună o durată minimă de amortizare, propunem ca delegarea serviciului de iluminat pentru activitățile de întreținere și reparații ale sistemului de iluminat public, precum și verificarea/repararea, montarea/demontarea ornamentelor pentru sărbători, în comuna **Tulgheș**, să se facă pe o perioadă de 5 ani, cu posibilitatea de a fi prelungit pentru o perioadă egală cu cel mult jumătate din 49

durata sa inițială, prin acordul de voință al părților, care vor încheia un act adițional cu cel puțin 60 de zile înainte de expirarea acestuia.

Capitolul IX. CONCLUZII

Argumentele expuse mai sus relevă necesitatea și posibilitatea realizării activității de întreținere și reparații ale sistemului de iluminat public, precum și verificarea/repararea, montarea/demontarea ornamentelor pentru sărbători în comuna **Tulgheș**, prin delegarea prin concesiune a serviciului către un operator autorizat în condițiile legii și corespunde nevoilor actuale ale comunității în vederea prestării unui serviciu.

Ținând cont de cele expuse mai sus, considerăm că este oportun ca modalitatea de gestiune a Serviciului de iluminat, activitățile de întreținere și reparații ale sistemului de iluminat public, precum și verificarea/repararea, montarea/demontarea ornamentelor pentru sărbători în comuna **Tulgheș**, să fie gestiunea delegată.

Președintele ședinței
Consilier local
Zănoagă Anica

Contrasemnează pentru legalitate
Secretar general UAT
Zaharia Constantin